

Даъватчининг амаллари

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ҳаётда инсоннинг фикри ва вақтини элаллаб олган бир неча хил муаммолар бор. Инсон бу муаммоларни ҳал қилишга ва уларнинг мажбуриятларини адо қилишга ҳар хил ёндошади.

Агар биз инсон ҳаётида йўлиқкан муаммоларни ўрганиб чиқсан, албатта бу муаммолар хилма-хил шаклда эканини ва бир-биридан фарқланиб туришини биламиз ҳамда бу муаммолар инсондаги ғаризалар ва узвий эҳтиёжларга алоқадорлигини кўрамиз. Шунинг учун инсонларнинг мана шу муаммолар олдидаги эътиборлари бир шахс билан бошқа шахс ўртасида ва бир муаммо билан бошқа муаммо ўртасида фарқланиб туради. Бу фарқланиш инсонларнинг ғаризаларига бўлган нуқтаи-назарининг хилма-хиллигидан келиб чиқади. Масалан, гоҳида баъзи инсонлар бақо ғаризасини ўзининг ҳамма ҳатти-харакатига ва эътибору ишларига асос қилиб олади. Кўпинча бу ғаризани асос қилиш бошқа ғаризаларга эътиборсизлик қилиш даражасига олиб бориб қўяди. Баъзилар эса ҳамма ғаризалари устидан тадайюн ғаризасини етакчи қилиб қўяди. Натижада у одамнинг идроки эмас, балки тадайюн ғаризаси ундаганлигини, динда у жуда қаттик интилувчанлигини ва бошқа ғаризаларга эътиборсизлигини кўрасиз.

Ҳақиқатдан, инсонларнинг алоқаларини тартиблаштирувчи ҳукмлар ва шаръий коидаларни ўқиб ўрганиш билан бизга шу нарса маълум бўладики, инсон қайсиdir бир ғаризани қондириши бошқа ғаризаларнинг ҳисобига амалга ошмаслиги лозим ва бу ҳаёт биздан талаб қилган нарсаларга тўғри келади. Лекин шу билан бирга бу ерда тартиб (аввал-кейинлик шотиси) бўлиши зарур. Тўғри, Оллоҳ Субҳонаҳу ва Таоло ҳар бир қодир мусулмонга ўзини ва оиласини боқиш учун касб қилишни фарз қилди. Лекин Оллоҳ даъватчига даъват талаб қилган нарсаларни амалга оширишини ҳам фарз қилган. Балки, даъват бошқа ишларга нисбатан етакчи бўлишини талаб қилади ва Оллоҳ Таоло даъват ишини шотининг биринчи погонасига қўйди. Чунки Исломий давлат учун асосий қилинадиган иш бу даъват иши деб белгилади. Шунинг учун даъват иши ҳар бир мусулмонга асосий қилинадиган иш қилиб белгиланди. Расул акрам ﷺ айтдилар: "Мен инсонлар ла илаҳа иллаллоҳ

дегунларигача улар билан уруш қилишга буюрилдим, агар улар уни айтишса мендан қонларини ва молларини сақлаб қолишади, магар Ислом ҳаққини (сақлай олишмайди) ва уларнинг ҳисоби **Оллоҳгадир**". Шубҳасиз бу сўз Пайғамбаримизнинг давлат раиси бўлган пайтдаги аҳволини ифодалаб турибди. Аммо бундан аввалги аҳволини амакиси Абу Толибга айтган гаплари ифодалаб беряпти: "Оллоҳга қасамки, амакижон, улар агар шу ишни ташлашим эвазига қуёшни ўнг елкамга, ойни чап елкамга қўйиб беришса ҳам ҳаргиз ташламайман. Ҳатто Оллоҳ шу ишни юзага чиқаради ёки мен шу иш йўлида ҳалок бўламан". Хулоса шуки, мусулмон қиладиган ишлар битта мақсадга олиб борувчи воситалар бўлиб, бу мақсад Исломга даъват қилишдир. Исломга даъват қилиш хилма-хил кўринишга эга, бу кўринишларнинг энг кўзга кўриниб, муҳимроқ бўлгани – амри маъруф, наҳий мункардир. Қуръон амри маъруф, наҳий мункарни хилма-хил сураларда кўплаб такрорлаган ва Оллоҳ амри маъруф, наҳий мункарни хар бир мусулмонга фарзи айн қилиб қўйди. Бунга қўшимча даъват юкини кўтарадиган сиёсий уюшма бўлишини Оллоҳ вожиб қилиши ҳам бу ишнинг фарзлигини тасдиқлади.

Юқоридагилардан маълумки, амри маъруф, наҳий мункар ва Исломга ёки Исломий ҳаётни янгидан бошлашга қаратилган даъват – буларнинг ҳаммаси даъват ёйишдан кўзланган натижалардир. Шундай экан натижаларга етиш учун муайян ишлар қилиш керак. Бу ишлар эътиборда натижалардан кам бўлмаган ишлардир. Чунки натижаларга бу ишларсиз етиш мумкин эмас. Бу ишларга келсак, улар сон-саноқсиз бўлиб, у ишларни қўйида қисқа қилиб баён қилиб ўтамиш.

Биринчидан: Исломий мажбуриятлар.

Табиийки, даъватчининг энг муҳим иши Ислом мажбуриятларига тўлиқ боғланишидир. Агар у ҳалол-ҳаром ўлчовларига нозик ёндошмаса ва бу ўлчов унинг режасининг, амалининг, фикрининг, қўйингки ҳаётининг асоси бўлмас экан, даъватчида маъно бўлмайди. Бу ўринда даъватчига бу гапларнинг алоқаси йўқ деб ҳаргиз айтилмайди. Бундай дейилмайди, чунки даъватчининг зиммасидаги вожиботларнинг энг зарури фақатгина жаннатга ҳақиқий рағбатланишини, дўзахдан қўрқиши, ўз навбатида, Оллоҳнинг розилигини талаб қилишни ҳис қилишгина эмас, балки ҳисни инсонларга ўзи

тарафидан амалан ва фикран етказишидир. Бу нарса қачонки даъватчининг ҳатти-ҳаракатида ва гапларида ўша тўғри ҳис намоён бўлсагина мумкин бўлади. Ўшанда бу ҳақиқий ҳис фикрию амалидан инсонларга табиий ҳолда кўчиб ўтади.

Қачонки йигитлар Оллоҳнинг ризолиги талабида мана шу ҳақиқий ҳисга эришса, шундагина шу ҳис ҳаракатга келтирадиган, жонини ва қимматбаҳо нарсаларини қурбон қиласидиган умматни касб қилишга бўлган аввалги қадамга эга бўлишади. Натижада бутун оламга саодат, яхшилик ва ҳидоятни ёядиган Исломий уммат даражасига етишади.

Иккинчидан: Қуръони Каримни тиловат қилиш (маъносини тушиниб ўқиш):

Қуръон биз бутун дунёга фаҳрланаётган мабдаънинг асоси эканлигини баён қилишга ҳожат йўқ. У Оллоҳнинг туширган каломи. Биз унинг лафзлари билан ибодат қиласиз. Бундан ташқари, уни ўқишида улкан савоблар бор. Чунки у ҳимматларни чархлайди, ўз азму-ниятини «Ла илаҳа иллаллоҳу Мұхаммадун расулуллоҳ» калимасини олий қилишга қаратган нафсларни тайёрлайди. Чунки даъват юкини кўтарувчидан оғирроқ юқ кўтарувчи йўқ. Шундай экан инсонлар орасида Қуръонни тиловат қилишга энг ҳақли инсон даъватчикидир. Қуръон ўқишида мўъминда ажойиб тоқат пайдо бўлади: бу тоқат суст нафсларни тирилтиради ва уларни жаннат неъматига етиш, балки Оллоҳнинг ризолигига эришиш учун, дунё ҳаётининг ҳамма матоларини арзимас ҳисоблайдиган, қийинчиликларни енгил санайдиган нафсларга айлантиради. Шундай экан, нимага биз Қуръон ўқишидан қочамиз, узоқлашамиз. Ахир биз, нусрат Оллоҳдан эканига, умид фақат Унданлигига аниқ ишонамизку. У ҳолда нима учун биз Қуръон қувватидан озиқланишга ҳарис бўлмаймиз, унинг маъноларини тадаббур қилишга, унинг кўрсатган чизигида туришга ошиқмаймиз. Бас, шундай экан, нафсида заифлик топган даъватчига Қуръонни қайта-қайта, такрор-такрор ўқишидан яхшироқ даво йўқ. Қуръон, қанча-қанча замонлар ўтмасин, такрорловчилар қанча кўп бўлмасин ва ҳар қанча такрорланмасин ҳеч қачон эскирмайди. Исломий фикрат жиҳод маъносини ўз ичига олган фикратдир. Уни ҳеч қачон Исломдан ажратиб бўлмайди. Қуръони Каримдай жиҳод масъулиятларини кўтарган нарса йўқ. Шунинг учун Исломий

уммат исломий фикрат билан ҳамкор бўлгандан буён у жиҳод ва қурбонлар уммати бўлиб келяпти. Бу абадий бўлган Оллоҳнинг китобининг фазли билангинадир. Шундай экан Қуръонни тиловат қилишдаги сустлик исломий фикратни ўзига лозим бўлган жиҳод ва қурбонликлар даражасидаги олий мақомидан тушириб юборади.

Учинчиси: Одамлар билан боғланиш.

Шубҳасизки, одамлар билан боғланиш даъватчининг умумий кўринишидир. Агар биз одамлар билан боғланмасак, жорий бўлиб турган алоқаларининг устида турмасак, қандай қилиб биз ўзимизни даъватчи деб ҳисоблаймиз. Амри маъруф, наҳий мункар биз уни қачонки адо қилсак, яъни яхшиликка буюрсак, ёмонликдан қайтарсаккина амалга ошади. Агар биз одамлардан узоқ бўлсак, Ислом фикрларини, ҳукмларини шарҳлаб тушунтириш иши қандай амалга ошади? Даъватчи ҳизбий ўсиш билангина даъватчи номига эга бўлмайди. Чунки ҳизбий ўсиш, вараққа ёзилган идорий қонунга бўйсунади. Балки ўсишнинг ўзи идорий ишдир. Эътибор қилинадиган нарса шуки, даъватчининг жамоат билан боғланиб, у билан улфат бўлиши, унинг аҳволидан хабардор бўлиши ва хис-туйғуларини, фикрларини Ислом фикрлари, ҳукмлари билан муолажа қилиш, тўғрилашдир. Куфр ва унинг тизими билан курашаётган шахс бу курашдаги ўрнини аниқ била туриб, пешкадамлигини эсдан чиқарган ёки эсдан чиқаришга уринаётган ва майдондан қочиб беркиниб олган кишини қандай тушуниш мумкин?! Биз Ислом даъвати тарихида Ислом фикратини қабул қилиб, сўнг одамлардан узоқда узлатда яшаган бирор инсонни билмаймиз. Абу Зарр ал-Гифорий ﷺ Ислом фикратини қабул қилди. Пайғамбаримиз ﷺ уни ўз қавмига қайтишини буюрди. У Маккадан икки шаҳодатни Макка мушрикларининг олдидаги барадла айтмагунча чиқишга кўнмади. Сўнг, уни айтгач мушрикларнинг золимларидан озорлар етди. У Исломнинг икки шаҳодатидан ўзга нарсани билмасди. Албатта Ислом жамоий, оламий мабда, у шахсий мабда эмас. Мабданинг табиий ҳаёти жамоатнинг ўртасида, ҳукм тепасида, давлатлараро алоқалар майдонидадир. Аммо, Исломни ибодатхоналарга, узлат зулматларига чеклашни хоҳлаётганлар, улар, кофир ва унинг малайлари билан билиб-бilmасдан тил бириктирганлардир.

Уларнинг асосий мақсадлари Исломни ҳаёт майдонидан четлатиш ва ҳатто унинг ном-нишонини ҳам қолдирмасликдир. Ҳақиқатда Ҳизбут-Таҳрир асрлар буён Ислом асосида барпо бўлган сиёсий уюшманинг биринчисидир. Умидимиз Оллоҳ Субҳонаҳу мана шу ҳизбнинг қўли билан Ислом умматига ўзининг буюк нусратини бериши. Бунга жуда оддий ва ғоятда муҳим сабаб бор. Сабаб ҳизб Исломни ҳамма халқга олиб чиқмоқда, Ислом ҳукмларни тушуниб етиш асосида раъий оммни тайёрламоқда. Кимки шу ҳизб билан бирга юрса, унинг ҳар бир қадами ва босқичи билан бирга юриши керак ва ўзида жамоий руҳни пайдо қилиши зарур. Бунинг учун исломий фикратни тоза-софлигида тиниқ қилиб олиши кифоя. Аммо, агар йигитлардан бири одамлардан узилиб, ажралиб ўзини узлатта тутса, унинг Ислом фикратини соф-тиниқ олмаганилигидир. Чунки узлат аслида қўрқоқлик ва умидсизликнинг натижасидир. Бошқача айтганда, узлат сабаби гоҳ қўрқоқлик, гоҳида умидсизликдир. Мўмин ўз қалбida ҳеч қандай қўрқоқлик ва умидсизликга йўл қўймаслиги лозим. Узрга ўхшаган бошқа сабаблар қуруқ баҳона халос. Ким узрини кўпайтиrsa, у кўп ёлғонга йўлиқади. Оллоҳ сақласин. Даъватчига – ҳизб Ислом фикрларини тиниқ, соф, очиқ баён қилиб бергандан кейин – бу фикрлар ўзида қолиб бошқаларга етказмай юришида ҳеч қандай узр йўқ.

Тўртинчиси: Мутолаа.

Мутолаадан мақсад ҳизбий сақофатни ўз ичига олган китобларни, оммавий сақофатни ўз ичига олган фиқҳийми ёки фикрийми, сиёсийми, шундай китобларни мутолаа қилмоқдир. Эҳтимол баъзи йигитларимиз сўраб қолиши мумкин: Ҳизб ўз сақофатини табаний қилган ёки ўзи чоп этган китобларга чеклаб қўйди, йигитлар ҳизб табаний қилган нарсанигина табаний қилишади. Шундай экан, биз нимага изланиб бошқа китоблардан текшириб қўйналишимиз керак? Бу саволга жавоб: биз ўзимиз табаний қилган фикрларга феълан даъват қилмоқдамиз. Бошқа нарсага даъват қилганимиз йўқ. Бошқа томондан ёндошсак, теран ва ёрқин ёзилган ёки табаний қилинган ҳизбнинг бу китблари воқеларга ҳукм бериш холос. Фақат ҳукмларни ёдлаб олиш, уни оғзаки айтиб қўйишининг ўзигина етарли эмас. Чунки уни татбиқ қилинаётган воқесидан

ажратиб бўлмайди. Тўгри, ҳизб китобларида баъзи воқеларни шарҳлаб беради. Лекин у ҳукмларни тушунтириш учун берилган қисқа шарҳдир. Лекин бу шарҳ воқеларни ўз асл моҳиятида тушуниб етишга кифоя қилмайди. Бошқа китоблар воқени тўла ифодалайди. Шунинг учун уларга мурожаат қилиб, мутолаа қилиш зарур. Токи ҳизбий сақофатни тушуниб етишимиз пухта тушунча бўлсин. Шунинг учун кўп мутолаа қилган, изланган йигитлар ҳизб фикрларини, сақофатини яхши тушуниб етган, англаган бўлади.

Бошқа томондан айтсак: одамларга таъсир ўtkаза олсан деган кимса одамлардаги фикр, тушунча, мазҳаблар хақида етарли тушунчага эга бўлиши керак. Диросатда, мутолаада яхши насибага эга йигитда одамларнинг фикрларига, алоқаларига таъсир қиласидиган курдат бўлади десак муболаға бўлмайди. Масалан биз халифалик тузуми ҳеч бир тузумга ўхшамайдиган, ҳеч бир тузум ҳам унга ўхшамаган, ажралиб турувчи тузум, бу тузумгина инсонлар аҳволини ўнглайди, сабаби бу тузумни туширган Зот ҳаммадан билимдон. У Зот Оллоҳ Таоло. Аммо демократия тузуми, балки бу сингари қалқиб турувчи бошқа тузумлар башариятни баҳт-саодатга эриштира олмайди, чунки бу тузумлар куфр тузумларидир, яъни инсониятнинг ўзи ўйлаб топган тузумидир. Инсон ўзига тузум қўя олмагандан кейин қандай қилиб башариятга тузум қўя олсин, диктатурасиз қандай қилиб бошқага татбиқ қила олсин десак, биз ҳизбий сақофатга кифояланиб, бу тушунчани воқеий эмас, назарий гапирган бўламиз. Куфр тузумларини, хусусан, демократия тузумини ўрганишимиз ақл ва қалбни боғлайдиган таасирли, амалий тушунчани бизда пайдо қиласиди. Ҳаттоқи биз мана шу тузумларнинг бузуқлигидан, курдатсизлигидан, кимки уни ушласа уни баҳтли қила олмаслигидан амалий воқиф бўламиз. Бу тузумларни ўрганиш ўрни оламдаги ҳукмрон сиёсий тузумларни тушунтирган китоблардир. Ҳизбнинг китоблари мана шу тузумларга ўз ҳукмини берди холос. Лекин бу тузумларнинг воқесини тушунтиришга етадиган даражада тафсилотларига киришмади. Ҳизб табаний қилган шаръий ҳукмларнинг мужтаҳид ва фуқаҳолар ўртасида ихтилофда бўлганлари жуда оз бўлиб, мана шу мужтаҳид ва фуқаҳоларнинг далилларини текшириш учун ўргангандан кейин,

ҳизб суянган далиллари энг ишончли бўлиб чиқмоқда. Бундай ўрганишнинг ўрни эътиборли фуқаҳоларнинг китобларидир. Шунингдек даъватчи, ҳизб босиб чиқараётган китоблардан ташқари сиёсийми, фикрийми, фикҳийми бошқа китобларни мутолаа қилишга муҳтожлигига, бундан беҳожатмаслигига ўнлаб мисолларни далил қилиб келтириш мумкин. Мутолаа идрокни кенгайтириб, ақлиятни ўстиради, ўз эгасини сиёсий онгнинг пешкадамларидан қиласи, демоқчи эмасмиз. Балки, даъват мутолаа ва диросат билангина фойдали, таасирли ҳолатда амалга ошади, демоқчимиз.

Бешинчиси: Кузатув.

Кузатувдан мурод, кундалик хабарларни, бўлиб ўтаётган воқеа-ҳодисаларни кузатиб боришdir. Кузатув мутолаадан бошқа иш, гарчи алоқаси бўлса ҳам. Чунки кузатув, лўнда қилиб айтганда, сиёсий газета-журналларни ўқиш, хабарларни эшишиб боришни ва шу кабиларни ўз ичига олади. Хабарларни кузатиш бу сиёsat алифбосидир. Усиз сиёsatнинг ўзи бўлмайди. Кузатув ёки доим хабардор бўлиб туришдан сўзнинг далолатига эътиборни қаратмоқчимиз. Бунинг маъноси у доимий хабардор бўлиб туришни, қаттиқ кузатувни, бир кун бўлса ҳам узилиб қолмасликни билдиради. Чунки кундалик хабарлар бир-бирига чамбарчас боғланган узун занжирга ўхшайди. Ҳодиса-хабарларни чиройли, тўғри тушуниб етиш учун мана шу узун занжирни узлуксиз кузатиш шарт, токи воқеаларга, хабарларга тўғри ҳукм чиқариш кудратига эга бўлишимиз учун. Биз бу ерда ўзаро алоқа ва татбиқ майдонида исломий фикратни барпо қилишдаги сиёсий ишнинг таъсирини ва аҳамиятини шарҳламоқчи эмасмиз. Чунки бизнингча сиёсий ишнинг аҳамиятини тушуниш даражасидан уни амалга ошириш, унинг қийинчилигини, юкини кўтариш босқичига аллақачон ўтиб бўлганимиз. Лекин биз тўхталмоқчи бўлган нарса бу сиёсий иш ҳақидаги ҳодисалар ва хабарларни кузатиш аҳамиятилигини тушуниб етишdir. Шубҳасиз, бу хабарларни таҳлил қилиш мухим иш бўлиб, бу хабарларга ўз фикрини билдириш унданда мухимроқдир. Энг мухими бу фикрни Ислом дунёқарашига боғлаб бериш. Лекин буларнинг ҳаммаси кундалик хабарларни кузатиш, воқеа-ҳодисаларни ўрганишга жуда-жуда боғлиқ. Ҳодисалар кузатувчини кутиб турмайди, у бўлиб ўтаверади, ўз

изини қолдириб кетаверади. Ҳеч ким кузатмаганда ҳам, бизга ҳодисаларни бирма-бир кузатиб боришими, бирорта ҳодисани билмасдан, текширмасдан ўтказиб юбормасликка ҳарис бўлишимиз вожиб бўлади. Оллоҳга қасамки, воқеа-ҳодиса, хабарларни яхши кузатмаган киши Оллоҳ изни билан яқин қолди деб умид қилинаётган келажакдаги ҳодисаларни амалга оширишга қандай қодир бўлади?! Кузатувчанлик ўз эгасини ҳодисалар билан яшайдиган қилиб қўяди. Балки ҳаёт билан ҳамоҳанг бўлиб яшайдиган кишига айлантириб қўяди. Чунки у одам жамият қалбida яшашга қодир бўлиб қолади. Натижада инсонларнинг ғам-қайғусига эга бўлади ва келажакда инсонларни ўз атрофига тўплай олади ва халқ ўша одамга ўз тизгинини топширади. Кундалик хабарларни кузатиш учун кундалик маҳаллий газеталар ёки кунлик хабарларни тарқатувчи мақолаларни эшлиши кифоями? - деган савол бўлиши мумкин эмас. Бунаقا гап-сўз, савол бўлиши мумкин эмас. Чунки бу ердаги эътиборли нарса хабарлар радио ёки газетада бўлишидан қатъий назар ўз манбаидан олиш, ўрганишdir. Кунлик газетани ўқиб қўйишигина кузатувнинг мақсадига тўғри келмайди. Газета кўпгина радиоэшиттиришлар каби хабарларни ёрита олмайди, гоҳида бунинг акси бўлиб қолади. Муҳими, биз бўлаётган ҳодисалардан бехабар колмаслигимиздир.

Олтинчиси: Ҳизбий мажбуриятлар.

Ҳизбий мажбуриятлар йигитларнинг вужудини ҳизб муҳитида яшаётган шахс сифатида сақлаб турадиган мажбуриятлардир. Бу мажбуриятлар даъватчини лоақал ҳизбдан чиқиб кетмаслиги учун амалга ошириши лозим бўлган ишларни шакллантиради. Бу мажбуриятгагина чекланиш даъватчидан кўзланган мақсадга тўғри келмайди. Чунки бу чекланиш йигитни заифлик, астасекин ўзини еб тугатиш, кўпинча ҳизбдан чиқиб кетишгача олиб боради. Шундай экан, бу мажбуриятлар йигитни ҳизбга боғлаб турган арқон толалари сингаридир. Ҳизбий ишлар: ҳафталиқ, шаҳрий халқалар, ҳафтада битта зиёрат, варақа тарқатиш бўлиб, бу ишларга чекланиш зарарли бўлиши билан бирга бу ишларга сустлик қилиш даъватга боғлаб турган охирги толани узиш демакдир. Яъни ҳафталиқ халқага эътиборсизлик, лоақал ўз минтақасида ҳафтада битта бўлса ҳам зиёрат қилмаслик ёки

нашралар тарқатишдан бош тортиш нафақат даъватни етказишдан ажралиш, четланиш, балки ҳизбнинг ўзидан ҳам четлаш, ажралишдир. Мана шу ишларнинг қай бирига сустлик қилган киши алданмасин. Албатта ҳизб уларга қандайдир бир жазони қабул қилгани йўқ. Чунки гоҳида масъуллар эътиборсиз йигитларни, ваъдани қолдирғанларни муҳосаба қилишдан гафлатда қолиб кетишади. Лекин Оллоҳ Субҳонаҳу ва Таолонинг қўзи гафлатда қолмайди, ухламайди. Гоҳида масъул эътиборсизлик сабабларига қаноат ҳосил қилиб қолади. Лекин Оллоҳ сирларни, қалб беркитган нарсаларни билиб туради.

Мана бу олти иш: исломий жавобгарлик, Қуръон ўқиш, одамлар билан боғланиш, мутолаа, хабарларни кузатиш, ҳизбий мажбуриятлар, йигитларга даъватчи деган сифат тўғри келиши учун шу ишларни амалга оширишга етарли эътибор бериш лозим.

Бу ишларни амалга ошириш масаласи оғир масала эмас. Бу ишларни чиройли амалга ошириш учун ўша амалларнинг жавобгарлиги йигитларни дунёвий ишларни тарк қилишга мажбуrlамайди. Ҳизб бу ишларни қилишга вақт белгилаб берди. Бундан, йигитлар иш соатларини камайтирсин деган нарса қасд қилингани йўқ. Балки, бундан қасд қилинган нарса – хар бир йигитнинг ўзи мана шу ишларни қилсин, нафсини шунга кўндирысин, чиниқтирысин. Муаммонинг ҳаммаси битта аниқ саволда кўринади: Биз даъватни ҳаётимизнинг ва ҳатти-ҳаракатимизнинг марказида қилиб олдикми? Кимки даъватни ишларининг, фикрларининг марказига қўйса, шу юк меҳнатини амалга оширишдан ҳеч қандай ҳийла буриб юбора олмайди. Аммо, кимки даъватни эътиборининг, ғам-кайғусининг марказига қўймаса, шубҳасиз дунё унга тезда тор бўлиб, нафси арзимаган узр-баҳоналар билан уни тезда йўлдан уради, дини ҳам шунга ўхшаб дунё қаърига шўнғиб, йўқ бўлиб кетувчи неъматларга ўралашиб қолади.

Оллоҳ бизни унинг омонатини кўтариб, уни жуда яхши адо қилиб юрганлар қаторида қилсин. Албатта У эшитиб, жавоб берувчи зотдир. **Омин.**

